

Назаренко М. Р., магістрант

Янковець Т. М., к.е.н., доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Освіта – найважливіша складова якості життя людини і суспільства у всі часи. Розвинуті країни вже давно помітили і успішно втілюють в життя принцип доступності освіти для власних громадян. Ще минулого століття було констатовано, що країни, де населення має хоча б загальну середню освіту (не говорячи вже про середню спеціальну або ж вищу освіту), прискорюють свій всебічний розвиток у рази швидше тих країн, де населення такої змоги не має. При цьому значно зростає заможність та достаток і громадян, і цілих країн. І хоча здобуття освіти у наш час є справою не одного десятиліття, а її результатів теж можна чекати роками, проте внесок держави в освітню діяльність і політику, в освіту громадян є найбільш успішною і перспективною справою у сенсі її майбутнього.

Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті декларує, що система освіти має забезпечити розвиток у дітей і молоді творчих здібностей, формування навичок самостійного наукового пізнання [1]. У той же час на рівні керівних державних документів визнається, що система освіти у цілому ще не здійснила перехід до нового змісту освітніх програм, навчальних планів і методів навчання, що відповідають потребам нової економіки і більш динамічного ринку праці.

Осучаснення освіти висуває досить складне завдання: по-перше, відповідати кращим світовим стандартам, а, по-друге, – зберегти національну специфіку. При цьому сьогодні науковцями, педагогами-практиками, психологами відзначається посилення психолого-педагогічних проблем освіти, яка протягом майже століття збагачувала світ видатними вченими і педагогами. Для подолання цих проблем відбувається активне сприяння становленню українських студентів і учнів як суб'єктів навчально-пізнавальної діяльності,

розроблюються сучасні інноваційні технології організації навчально-виховного процесу, позбавлені недоліків традиційної системи.

На думку освітянських урядовців недоліків можна уникнути лише шляхом інтеграції в освітній і науковий європейський простір. Відбувається даний маневр шляхом впровадження у навчально-виховний процес вищої школи модульно-рейтингової та дистанційної технологій, що прийшли до нас як елементи трансформації освіти за європейськими та світовими стандартами. Перша з них, як вважають, дозволяє: значно активізувати аудиторну та поза аудиторну роботу студентів; принципово збільшити обсяг їх самостійної роботи; створити постійний зворотний зв'язок у процесі навчання на рівнях «викладач – студент», «студент – викладач», «студент – студент», «викладач – автор», «студент – автор»; змінювати акценти у діяльності викладачів – з переважно інформаційних на організаційно-інформаційно-контролюючі. Головною функцією викладача при застосуванні цієї системи стає організація навчальної діяльності студентів. Інші вважають, що безперечною перевагою кредитно-модульної системи є фундаментальний та варіативний блоки дисциплін, що пропонуються студентам. При цьому на навчальні заклади накладаються нові обов'язки – внести варіативні дисципліни, наповнити їх змістом як до особливостей наукової діяльності викладача, так і для потреб студентів. Саме на варіативний блок має покладатися завдання формування практичного інтелекту майбутніх спеціалістів, їх професійної компетентності, забезпечення тісного зв'язку освіти з потребами практики [2].

Однак, при модульно-рейтинговій системі у студентів може виникнути значне перевантаження самостійною роботою, що потребує як визначення її оптимального обсягу з кожної навчальної дисципліни, так і загального обсягу за роками навчання. Потенційними недоліками даної системи навчання дехто називає значну технологізацію усіх складових навчально-виховного процесу, яка може впливати чи ні на формування внутрішніх мотивів навчання студентів. За психологічними дослідженнями Л. Засекіної, для переважної кількості студентів основними труднощами стали невідповідність до нової системи систематичного нагромадження балів та оцінювання за системою

ECTS [3]. 7,1% досліджуваних повністю не розуміли висунутих навчальним процесом вимог. *Перевагами* кредитно-модульної системи навчання студенти називали полегшення складання сесії завдяки систематичному нагромадженню балів (34,8% опитаних), прозорість системи оцінювання (28,6%), краще засвоювання знань (25,7%), доступ до подальшого навчання і працевлаштування за кордоном (15,8%), зростання почуття відповідальності (9,7%). *Основними вадами* даної системи навчання студенти вважали велике навантаження і напругу (34,7%), незрозумілість системи (19,0%), неготовність випускників школи (15,9%) до сприйняття сучасних освітніх технологій.

Дистанційна освіта, яку теж відносять до вищого рівня сучасних форм освіти, досягла широкого розповсюдження у світі. Однак тільки модульно-рейтингова система, як вважається, може бути використана і для організації усього навчально-виховного процесу, і для організації навчання з певної дисципліни.

Отже, проектування освітніх структур і впровадження нових моделей та програм підготовки, як свідчить досвід усіх країн, у тому числі й України, процес надзвичайно складний. Новації мають сприйматися не тільки освітянськими урядовцями. Головне – щоб їх розуміли і сприймали і студенти, і викладачі, і майбутні роботодавці, і загалом суспільство.

Список використаної літератури

1. Про Національну доктрину розвитку освіти Президент України; Указ, Доктрина від 17.04.2002 № 347/2002. – [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>.
2. Модульно-рейтинговая система: плюсы и минусы. – [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.eduhelp.info/page/modulno-rejtingovaja-sistema-pljusy-i-minusy>.
3. Засекіна Л. В. Українська вища освіта у вимірі європейської: досвід Кембриджського університету // Вища освіта України. У контексті інтеграції до європейського освітнього простору. – Т.І (8). – 2008. – С. 132 – 138.